

καὶ ἂν ᾤναι, ἐξωδεύσαμεν ὅ,τι εἶχαμεν καὶ οὔτε δύο δραχμὰς δὲν ἔχομεν εἰς τὸ σπίτι.

— Ἐννοιά σου, Ὁρσολα. Ἔως αὔριον τελειώσω χωρὶς ἄλλο αὐτὴν τὴν τετιοθήκην, ἥ ὅποια δὲν μοι φαίνεται ἄσχημος. Κύτταξε πῶς τὴν ἐστόλισα μὲ ἄνθη καὶ μὲ πτηνά! Ἐλπίζω νὰ τὴν πωλῶ εἰς τὸ κατάστημα, ὅπου ἡγόρασαν τὰ δύο μου ἀλεξίπυρα. Ἐκτὸς τούτου ἐτελείωσα δύο σακκίδια ἄρκετὰ εὐμορφα, θὰ τὰ προσφέρωμεν μαζί εἰς τοὺς ἐμπόρους· ἀκούω ὅτι τὰ τοιαῦτα χειροτεχνήματα ὑπερτιμῶνται εἰς Παρισίους. Ἐὰν πάλιν δὲν κατορθώσω τίποτε, ἔχω μερικὰ δακτυλίδια καὶ ἄλλα πολύτιμα· θὰ τὰ στείλωμεν ἐκεῖ ὅπου ἐστείλαμεν καὶ τοὺς ἀδάμαντάς μου.

— Καὶ τὰ σκουλαρίκιά μου καὶ τὸν χρυσὸν μου τὸν σταυρόν, εἶπεν ἡ Ὁρσολα. Πάει καλὰ, κυρία, ἀλλὰ δουλεύεις ὅλην τὴν νύκτα καὶ φοβούμαι πῶς θὰ χαλάσης τὰ εὐμορφα σου τὰ μάλιστα καὶ θὰ χάσης καὶ τὴν υγιάν σου.

— Καλὰ καλὰ, ἀπήντησε μειδιῶσα ἡ Μαγδαληνή. Εἶμαι δυνατὴ καὶ ἡ ἐργασία ποτὲ δὲν βλάπτει. Ἡ μαρκησία μ' ἔλεγε πολλάκις ὅτι ποτὲ δὲν ἦτο τόσο καλὰ ὅσον εἰς Νυρεμβέργην. Εἰργάζετο καὶ ἐκείνη νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁμῶς σὲ βεβαίω ὅτι τὰ μάλιστα τῆς ἦσαν ὠραιότατα ἀκόμη ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ θανάτου τῆς. Συλλογίσου καὶ αὐτό, Ὁρσολα, ὅτι θὰ ἔχω καθῆκον νὰ διπλασιάσω τὰς προσπάθειάς μου χάριν τοῦ ἀγαπητοῦ μας ἀσθενοῦς. Ἡ ἀνάρρώσίς του θὰ εἶναι ἴσως μακρά, ἐὰν δὲ δὲν τοῦ κάμωμεν ὅλας τὰς ἀναγκαίας περιποιήσεις, πῶς θὰ μετανοῦμεν ἔπειτα, καὶ τί θὰ εἶπη καὶ ὁ Μαυρίκιος, ὁ ὁποῖος χάριν ἡμῶν ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ.

— Ναί, ἀνέκραξε τότε ἡ Ὁρσολα, ρίπτουσα περιπαθὲς πρὸς τὸν κοιμώμενον Μαυρίκιον βλέμμα, ναί, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔδειξε μεγάλην καλωσύνην. Ποιὸς θὰ τὸ πιστεύσῃ ὅτι ἤθελε νὰ τραβῇ μιὰ πιστολιὰ καὶ νὰ σκοτωθῇ, καὶ διὰ τὸ χατῆρί μας δὲν ἐσκοτώθηκε. Τί ὑπερηφάνειαν ποῦ εἶχε ὅταν περιπατούσαμεν μαζί του εἰς τοὺς δρόμους! Καὶ θὰ ἰδῇς δουλειὰ ποῦ θὰ σοῦ κάμνῃ ὅταν γείνῃ καλὰ, καὶ μὲ πόσῃ χαρὰν θὰ δουλεύῃ διὰ μᾶς. Ἀγγελος εἶναι, κυρία Μαγδαληνή, ἄγγελος τοῦ Θεοῦ! Ἐγὼ πάντοτε σὰς τὸ ἔλεγα.

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἐκοιμᾶτο, ἀλλ' ἤκουε τὰ πάντα. Τὴν ἐπαύριον ἡγήρεθ' ἡ κλίνη, ἀνεδέχθη δ' ἐπὶ τέλους τὸ ἐπιβαλλόμενον αὐτῷ καθῆκον, ἀλλ' ἤθελεν ἀπατηθῇ τις ἀποδίδων τὴν αἰφνιδίαν ταύτην ἐξέγερσιν τῆς θελήσεώς του εἰς αἰσθημὰ εὐγνωμοσύνης ἢ ἀγάπης.

Ὁ Μαυρίκιος μετὰ τῆς υγιείας ἀνέκτισε τὴν προτέραν τραχύτητα, ἡ δ' ἀφοσίωσις τῶν δύο εὐγενῶν πλασμάτων τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὸν τελευταῖον αὐτῶν ὀβολὸν δαπανησάντων, τὸν ἠρέθιζεν ἀντὶ νὰ τὸν συγκινήσῃ, ἀλλ' ὁ Θεὸς

μᾶς ἔδωκε τὴν ὑπερηφάνειαν ὅπως ἐν ἀνάγκῃ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀρετὴν, καὶ κατὰ τὴν περιστάσιν δὲ ταύτην ἡ ὑπερηφάνεια κατάρθωσεν τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ὄφειλε νὰ πραγματοποιήσῃ μόνῃ ἡ ἀρετή.

Ἦτο ἐτοιμος ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄνευ δισταγμοῦ, ὡς ἄνθρωπος γενναῖος, ὅστις πορεύεται πρὸς τὸν τόπον τῆς μονομαχίας ἐξ ἀνάγκης μᾶλλον ἢ ἐκ πεποιθήσεως. Ἀλλὰ τί νὰ ἐπιχειρήσῃ; Νὰ κατασκευάσῃ παιγνίδια καὶ καρσοκατάκτας; τοῦτο ἦτο δυνατόν νὰ γείνῃ ἐν Νυρεμβέργῃ, τῇ πατρίδι τῶν ἀθρυμάτων. Νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ξυλογλυπτικὴν; Δύσκολον τὸ πρᾶγμα. Εἰς τοὺς ὀκνηροὺς ἡ ὁδὸς ἢ εἰς τὴν ἐργασίαν ἄγουσα φαίνεται πάντοτε πλήρης προσκομμάτων. Ἀλλως τε εἶχε παραμελήσει πρὸ πολλοῦ τὴν τέχνην ταύτην καὶ πιθανῶς λησμονήσει αὐτήν. Περὶ διανοητικῆς δὲ ἐργασίας οὐδὲ νὰ σκεφθῇ τὸ παράπαν ἡ δύνατο. Δὲν λέγω ὅτι ἦτο ἀνίκανος πρὸς τὸ εἶδος τῆς φιλολογίας, ἣν μετέρχονται τὴν σήμερον μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας, ἀλλὰ δυστυχῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν, περὶ ἧς πρόκειται, τὰ γράμματα εἶχον εἰσέτι γόητρόν τι, ἡ δὲ δυσχερεστέρα τῶν τεχνῶν δὲν εἶχε γείνῃ εἰσέτι τὸ εὐκολώτατον τῶν ἐπιτηδευμάτων. Ὀλίγα ἔτη βραδύτερον ὁ Μαυρίκιος δὲν ἤθελε διστάσει, ἡμεῖς δ' ἠθέλωμεν ἔχει ἓνα ἔτι μέγαν συγγραφέα. Ἡ ἐν καιρῷ ἀφίξις εἶναι ἐν τῶν μεγάλων τοῦ βίου μυστηρίων.

Μὴ γινώσκων τί ν' ἀποφασίσῃ, ὁ Μαυρίκιος συνεβουλεύθη τὴν ἐξαδέλφην του. Ἡ δὲ νεάνις ἀπεκρίθη·

— Διατί σπεύδεις; οὐδὲν ἐπείγει. Εἶσαι εἰσέτι ἄδύνατος. Ἀνάλαβε τὰς δυνάμεις σου καὶ τότε βλέπομεν. Ἀρκεῖ νὰ αἰσθάνωμαι ὅτι εἶμαι ὑπὸ τὴν προστασίαν σου, δὲν ζητῶ ἄλλο τίποτε. Μὴ ἀνησυχῇς, εἶμαι δυνατὴ καὶ ἔχω θάρρος, θὰ ἐργασθῶ δὲ εὐχαρίστως ὑπὲρ σοῦ, ἕως οὗ δυνηθῇ νὰ ἐργασθῇς σὺ ὑπὲρ ἐμοῦ μετὰ χαρᾶς. Δὲν ἔχω δίκαιον, ἀδελφέ;

Ὁ ἀναγνώστης ἐννοεῖ ὅτι οἱ τοιοῦτοι λόγοι δὲν ἡδύναντο ἢ νὰ ἐρεθίσωσιν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ Μαυρίκιου. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἡ τύχη ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ θεῖα Πρόνοια, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς Μαγδαληνῆς, κατάρθωσε νὰ φέρῃ τὸν νεανίαν ἐπὶ τῆς μόνης ἀνοικτῆς αὐτῷ ὁδοῦ.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΤΤΕΡ.

ΕΝΤΟΜΟΦΑΓΑ ΦΥΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἐντομοφάγα, ἐντομοβόρα ἢ σαρκοφάγα φυτὰ ὠνομάσθησαν εὐάριθμά τινα φυτὰ, ἀνήκοντα εἰς διαφόρους οἰκογενεῖας τοῦ φυτικού βασιλείου, ἐπιτήδεια πρὸς τὸ συλλαμβάνειν διὰ τῶν ἰδιαζόντως ὀργανωμένων φύλλων των ἐντομα, διακρατεῖν αὐτά, φονεύειν, διαλύειν εἶτα, καὶ τέλος καταναλίσκειν ὡς τροφήν. Ἡ περίεργος αὕτη ἰδιότης τῶν φυτῶν τούτων παρετηρήθη καὶ ὑπὸ

τῶν βοτανικῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀλλ' ἀπλῶς παρατηρήθη τὸ φαινόμενον καὶ περιεγράφη, δὲν ἐσπουδάσθη δὲ ἀκριβῶς, οὔτε ἐδόθη αὐτῇ ἡ προσήκουσα σημασία καὶ ἐξήγησις.

Τὰ ἐντομοφάγα φυτά, ἀνήκοντα πάντα εἰς οἰκογενεῖας τῶν τελειοτέρων φυτῶν, τῶν φανερογάμων, δὲν ὑπερβαίνουν τὰ εἴκοσι γένη, ἅτινα καὶ πάντα ἐσπουδάσθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς. Μεταξὺ τῶν ἀσχοληθέντων δὲ εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῶν ἐπιστημόνων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ διάσημος Δάρβιν, ὁ μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ διορατικότητος καὶ ἐπιμονῆς δεκαπενταετίαν ἐπὶ τοῦ περιέργου τούτου φαινομένου ἀσχοληθείς.

Πρὶν ἢ ἀναφέρωμεν περὶ τῆς ἐν ἀφρονίᾳ ὑπάρξεως τοιοῦτου τινὸς ἐντομοφάγου φυτοῦ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Ἑλλάδι, καθὰ ἀνκοίνωσεν ἐν τῷ γερμανικῷ περιοδικῷ «Κόσμῳ» ὁ παρ' ἡμῖν βοτανικὸς κ. Χελδράιχ, θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ δώσωμεν ἐξηγήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ φυσιολογικοῦ τούτου φαινομένου, κατὰ τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἐδημοσίευσεν ὁ Δάρβιν ἐν ἰδίῳ συγγράμματι «Περὶ τῶν ἐντομοφάγων φυτῶν». Πρὸς τοῦτο ἃς λάβωμεν ἐν τῶν φυτῶν τούτων, τὴν *Drosera*.

Τὸ καλλιωνύμῳ τούτῳ φυτῶν (ἰδίως δὲ ἡ *Drosera intermedia*) εἶνε τὰ μάλιστα διαδεδομένον εἰς τὰς πλείστας χώρας τῆς γῆς, φύεται δὲ ἐπὶ τῶν ἐλωδῶν χωρίων ἀγεληδόν. Εἶνε φυτὸν μικρότατον, δὲν ἔχει πρὸ τῆς ἀνθήσεως κορμόν, τὰ δὲ φύλλα του εἶνε μικρά, σπαθοειδῆ, δικτεταγμένα ἀστεροειδῶς πλησίον τῆς ῥίζης. Ἐκ τοῦ μέσου τῶν φύλλων περὶ τὸ μέσον τοῦ θέρους ἀναπτύσσεται μίσχος τις λεπτοφυῆς, παράγων περὶ τὰ 4—8 λευκὰ ἄνθη. Τὸ ἰδιαζόν δὲ παρὰ τῷ φυτάρῳ τούτῳ εἰσὶ τὰ φύλλα.

Ταῦτα ἔχουσι χρώμα ὀφροερυθρον, ἔνεκα διαφύων ἐπ' αὐτὸν οὕτως ἐχρωσμένον τριχῶν καὶ ἀδένων, ἐπικαλυπτόντων πυκνῶς τὴν ἐπιφανείαν αὐτῶν. Οἱ ἀδένες δὲ οὗτοι ἐπικαθήμενοι ἐπὶ τοῦ ἄκρου λεπτοτάτων τριχῶν ὁμοιάζουσι πρὸς καρφίδας μικροτάτας ἐμπεπηγμένους ἀφθόνως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν φύλλων. Αἱ κεφαλαὶ τῶν καρφίδων τούτων, ἥτοι οἱ ἀδένες, ἐκκρίνουσιν ὑγρὸν τι ἰξῶδες τὴν ὑφήν, λαμπρὸν ἐν τῷ φωτὶ τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἀναλυθὲν χημικῶς κατεδείχθη ὡς συνιστάμενον ἐξ ὀξέος τινὸς καὶ ἐξ ἐτέρου τινὸς ὑγροῦ ἀναλόγου τῇ πεψίνῃ τοῦ ἀνθρωπίνου στομάχου. Πλὴν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ ὑγροῦ τούτου ἔχουσιν οἱ ἀδένες καὶ τὴν ἰδιότητα νὰ ἀπορρόφῳσι διαλελυμένας ἀζωτούχους οὐσίας.

Ἐὰν θίξωμεν τοὺς ἀδένες τούτους διὰ σώματος τινος παρατηροῦμεν κίνησιν τινα καὶ αἰσθητικότητα αὐτῶν. Ἐν πρώτοις ἀλλοιοῦται τὸ χρώμα τοῦ ἐν αὐτοῖς περιεχομένου ὑπερύθρου ὑγροῦ, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἀμυπτονται οἱ

στελεοὶ τῶν τριχῶν τῶν περὶ τὸ χεῖλος πρὸς τὸ μέσον τοῦ φύλλου.

Περιμεινόμεν νῦν νὰ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ φύλλου ἔντομόν τι οἰονδήποτε· διότι τὰ ἔντομα, δελεαζόμενα ὑπὸ τῆς λάμπειας τῶν ἀδένων καὶ ἐκλαμβάνοντα αὐτὴν ὡς νέκταρ, ἐπικαθίστανται ἐπὶ τῶν φύλλων τούτων, ἀλλ' ἀντὶ νέκταρος ἀνοίγεται τάφος ἐν ᾧ βυθιζόμενα μάτην παλαίουσι κατὰ τοῦ θανάτου.

Εὐθὺς ἅμα ἔντομόν τι ἐπικαθίσῃ, συγκολλῶνται οἱ πόδες αὐτοῦ διὰ τοῦ ἰξώδους ὑγροῦ τῶν ἀδένων. Τὸ ἔντομον ἀγωνιζόμενον νὰ διαφύγῃ προσκολλᾶται καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀδένων, οὕτω δὲ μετὰ βραχὺν χρόνον ἀδυνατεῖ νὰ κινηθῇ ἀπὸ τοῦ μέσου μέρους τῶν φύλλων καὶ θνήσκει ἀποφρασσομένων τῶν στομάτων τῶν τραχειῶν τοῦ σώματος αὐτοῦ δι' ὧν ἀναπνέει. Συγχρόνως δὲ μὲ τὴν ἐπιθανάτιον τοῦ ἐντόμου ἀγωνίαν, οἱ περὶ αὐτὸ ἀδένες ἄρχονται κατὰ μικρὸν καμπτόμενοι πρὸς τὸ μέσον τοῦ φύλλου καὶ ἄπτονται τοῦ θνήσκοντος. Τούτους ἀκολουθοῦσιν οἱ περὶ τὰ χεῖλη τοῦ φύλλου, τέλος δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ χεῖλη τοῦ φύλλου ἀναστρεφόμενα καὶ συμπλησιάζοντα ἀλλήλα, σχηματίζουσι τὸ φύλλον εἰς εἶδος ἀσκού, ἐντὸς τοῦ ὁποίου προβάλλουσιν ἀδένες περιέχοντες πεψίνην, καὶ ἐγκλείεται σῶμα ἀζωτούχον, τὸ τεθνεὺς ἔντομον.

Ἐν τῷ ἀσκῷ τούτῳ τὸ ἔντομον διὰ τῶν βλενωδῶν τῶν ἀδένων οὐσιῶν διαλύεται, πλὴν τῶν ἀδιαλύτων συστατικῶν τοῦ σώματός του, τὸ δὲ διαλυθὲν ὑγρὸν ἀπορροφώμενον, χρησιμεύει ὡς τροφὴ τῶν φύλλων. Τέλος μετὰ τὴν ἀπορρόφωσιν τὸ φύλλον ἀπλοῦται, οἱ ἀδένες ἀναστηλοῦνται, καὶ οὕτω ἐπανερχεται εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ θέσιν.

Ὁ Δάρβιν ἐξετάσας καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν φύλλων ἐπὶ ἄλλων οὐσιῶν εὗρεν ὅτι καὶ γάλα καὶ οὖρον καὶ λεύκωμα ὥδων καὶ σαρκία προβάτου καὶ χόνδρος καὶ αὐτὰ τὰ τεμάχια τῶν ὀστέων διελύοντο ἐντὸς τῶν φύλλων διὰ τοῦ ὑγροῦ τῶν ἀδένων.

Τοιαύτη εἶνε ἡ περιγραφή τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐν τῶν ἐντομοφάγων φυτῶν, ἡ *Drosera*, κατατρώγει τὰ ἔντομα. Πλὴν ὅμως ταύτης καὶ πολλὰ ἄλλα, ὡς εἵπομεν, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἢ παραπλησίον τρόπου συλλαμβάνουσι τὰ ἔντομα οἱ α. χ. *Dionaea* ἢ *μυόθηρ*.¹

Οὕτω διὰ τῶν ἔρευνῶν τοῦ Δάρβιν αἱ γνώσεις τῆς φυτολογίας περὶ τῶν ἐντομοφάγων φυτῶν ἀνευρύνθησαν, καὶ ὁ ἰδιαζὼν τρόπος τῆς τροφῆς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ Δάρβιν ἐγένετο δεκτὸς γενικῶς παρ' ὅλων τῶν βοτανικῶν.

Ἄλλ' ὁ Δάρβιν συνήθως δὲν ἐξαίρεται χάριν ξένων συμφερόντων. Αἱ ἐνασχολήσεις του ἐπὶ

1. Ἐγγειρίδ. Φυσ. Ἱστορίας. Ἐκ τοῦ γερμ. ὑπὸ Σ. Μηλιαράκη. Ἐκδ. β', σελ. 231.

τῶν φυτῶν τούτων ἔτεινον πρὸς ἀναζήτησιν νέων ἀποδείξεων ὑπὲρ τῆς θεωρίας τῆς ἀναπτύξεως. Οὕτω δὲ ἐξήγησε τὰς λεπτὰς διευθετήσεις τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐντομοφάγων φυτῶν ὡς ἀναγκαίως ἀναπτυχθείσας κατὰ τὴν ἔλλειψιν ἀφθόνου ἄζωτούχου τροφῆς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ὅτε τὰ διὰ τῆς φυσικῆς διαλογῆς εὐθετα γενόμενα φύλλα τῶν φυτῶν πρὸς σύλληψιν καὶ ἀπορρόφησιν τῶν ἐντόμων ἀνεπλήρωσαν ταύτην. Ἐνεκα τούτου βλέπομεν αὐτὸν ἐπανειλημμένως τῆδε κάκεισε ἐκφραζόμενον, ὅτι ἡ σύλληψις τῶν ἐντόμων ὑπὸ τῶν φυτῶν τούτων οὐ μόνον εἶνε ὠφέλιμος αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία, ὡς ἐκ τοῦ ἔλλειπτος σχηματισμοῦ τῶν ῥιζῶν τῶν ἢ τοῦ ἔλλιπτος εἰς τροφήν ἐκ βρύων ἐδάφους, ἐν ᾧ τὰ φυτὰ ταῦτα φύονται.

Κατὰ τῆς ἐξηγηματικῆς ταύτης ιδέας ἐρρίφθησαν πολλαὶ ἀντεγκλίσεις, μέχρι σήμερον δὲ αἱ πειραματικαὶ ἔρυναι καὶ αἱ συζητήσεις ἐξακολουθοῦσι. Μὴ σκοποῦντες νὰ μεταφέρωμεν τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου τῶν ἐπιστημονικῶν μαχῶν παραθέτομεν μετὰφρασιν τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Χελδράχ τῆς γράψεώς ἀπὸ Μουζίνιτσης τοῦ ὅρους Κόρακος (ἐν Δωρίδι) τῇ 27 Ἰουλίου 1879.

«Τὸ νὰ μὴ ἀποτελῶσιν ἐξαίρεσιν τὰ ἐν Ἑλλάδι εἰς τὰς ἐγνωσμένας τῶν ἐντομοφάγων οἰκογενείας ὑπαγόμενα εἶδη τῶν φυτῶν ἦτο ἐπόμενον. Ἀλλ' ἔλειπον μέχρι τοῦδε ἄμεσοι τὸ γεγονός βεβαιῶσαι παρατηρήσεις. Τελευταῖον, κατὰ τὴν τοῦ ἔτους τούτου βοτανικὴν θερμὴν ὁδοιπορίαν μου ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς βορείας Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς νῆς καί μω ἀποτελεσματικὰς παρατηρήσεις εἰς τὸ φυτὸν ἐκ τοῦ γένους τῆς Λιποφύλλου (Pinguicula), τοῦ μόνου ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χλωρίδι εὐρίσκομένων ἐντομοφάγων φυτῶν.

Τὸ φυτὸν τοῦτο εὗρον κατὰ τὸ ἀνωτέρον ὄριον τῆς χώρας τῶν ἐλατῶν καὶ εἰς τὴν ἀνωτάτην ὑπάλπειον ζώνην τοῦ ὅρους Κόρακος, εἰς ὕψος 5,500-7000 ποδῶν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἐνθα τὸ φυτὸν φύεται ἐν ὑδρολοῖς καὶ ἐλώδεσι χωρίοις, καὶ ἐνθα ἡδυνήθη νὰ παρατηρήσω αὐτὸ ἐπανειλημμένως κατὰ τὴν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ διατριβήν μου ἀπὸ τῆς 21 μέχρι τῆς 26 Ἰουλίου.

Τὰ ἄνθη τοῦ φυτοῦ τούτου εἰσὶν ὑπόλευκα, τὰ φύλλα λιπώδη (διὸ καὶ θεωρῶ αὐτὸ ὡς ποικιλίαν τῆς *Pinguicula hirtiflora* (var. *floribus pallidis*) τῆς ἀπαντώσεως ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς Πελοποννήσου, ἧς τὰ ἄνθη ἔχουσι χρῶμα ἀνοικτὸν κυανοῦν.

Ἐχει δὲ ἡ Λιπόφυλλος αὕτη τὴν φυσιογνωμίαν τῶν λοιπῶν εἰδῶν τοῦ γένους τούτου, διὸ ὅπως καὶ ταῦτα, φέρει 6-10 ἐπιμήκη ἀμβλυκατάληκτα πρόσρριζα φύλλα, κυκλῆδον διατεταγμένα, ἀφ' ὧν ἐκβλαστάνουσιν οἱ λεπτοφυέστατοι διπλάσιοι τῶν φύλλων κατὰ τὸ μήκος ποδίσκοι τῶν ἀνθέων, 1-6 τὸν ἀριθμὸν.

Τὰ φύλλα τῆς διακρίνονται διὰ τὸ ζωηρὸν αὐτῶν ἀνοικτὸν ξανθοπράσινον χρῶμα. Ἐχουσι στίλβην λιπώδη, εἰσὶν ἱκανῶς παχέα, ἀλλὰ λεπτά καὶ μαλθακά. Ἡ ἐπιφάνεια αὕτη τῶν φύλλων, ἰδίως δὲ τῶν φυτῶν τῶν παρὰ τὰ ὕδατα φουμένων ἀφθόνως, καὶ ἐχόντων βλάστησιν ὀργώσαν, ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ ἀπείρων πτωμάτων ἐντόμων. Πολλὰκις ἐμέτρησα μέχρι 40 τοιαῦτα ἔντομα ἐφ' ἑνὸς καὶ μόνου εὐμεγέθους φύλλου, καὶ πόρρωθεν δὲ αἱ ἀστροειδεῖς φυλλάδες θεωροῦμενα ἐφαίνοντο κατάστικτοι ὑπὸ μελανῶν κηλίδων. Πρὸς τοῦτοις δὲ τὰ χεῖλη τῶν φύλλων ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον περιεστραμμένα. Καὶ ἀπὸ τῶν φύλλων δὲ μικρῶν φυταρίων, ἀνανθῶν εἰσέτι, δὲν ἔλειπον τὰ ζωάρια.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἐπὶ τῶν φύλλων ἔντομα, ταῦτα ἀνῆκον εἰς διαφορώτατα εἶδη, εἶχον δὲ καὶ διαφορώτατον μέγεθος, ὡς ἐπέσθην μετὰ ἀκριβοῦς ἔρυναν. Τινὰ ἦσαν εὐμεγέθη, ἔχοντα μῆκος π. χ. μέχρις 7 χιλιοστομέτρων, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ἦσαν μικρότερα. Δυστυχῶς δὲν δύναμαι νὰ ὀρίσω καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν ἀκριβέστερον τοῦτο μόνον ἀναφέρω, ὅτι τὰ πλεῖστα εἰσὶν ἐκ τῶν ἐνυδροβίων ἡμιπτέρων καὶ νευροπτέρων, συχνότατα, καθ' ὃ μοι φαίνεται, ἐν καταστάσει καμπῶν, εἰτα ἐκ τῶν διπτέρων, ὀλίγιστα δὲ καὶ ἐκ τῶν κολεοπτέρων (ἰδίως μικροὶ σταφυλινίδαι). Τὰ πτώματα δὲ ταῦτα τὰ προσκεκολλημένα ἐπὶ τῶν φύλλων διατηροῦνται εἰς διαφόρους βαθμούς. Τὰ μὲν εἰσὶ δηλ. μᾶλλον, τὰ δὲ ἥττον διαβεβρωμένα καὶ διεφθαρμένα. Ἐνίστε διέκρινα ἐπὶ τῶν φύλλων σκέλη τινὰ μόνον ἐντόμων προσκεκολλημένα. Ταῦτα ἐναπομένουσιν, ὡς φαίνεται, ὡς ἄπεπτα καὶ καταπίπτουσιν ἢ τυχαίως ρίπτονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Καὶ εἰς τὰ ἀπεξηραμένα δὲ δείγματα, ἅτινα διατηρῶ, καταφαίνεται τοῦτο σαφέστατα, διὸ καὶ δύναται ταῦτα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μαρτύρια τῶν εἰρημένων ἐντομολόγοι δ' ἐξ ἐπαγγέλματος θὰ δυνηθῶσιν ἀναμφιβόλως νὰ ὀρίσωσι τὰ πλεῖστα εἶδη τῶν συλλαμβανομένων καὶ εἰς τὰ φύλλα προσκεκολλημένων ἐντόμων.

Ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν Λιπόφυλλος τοῦ Κόρακος ἀνήκει πάντως εἰς τὰ κατ' ἐξοχὴν ἐντομοφάγα φυτὰ, μάλιστα δὲ δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ εἰς τὰ ἀδικογύτατα.

Σπ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ

Οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ οἱ περὶ τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων τεχνῶν σπουδάζοντες δὲν ἡδυνήθησαν εἰ νὰ ποφανθῶσιν ὀριστικῶς περὶ τοῦ ἀκοιθοῦς χαρακτῆρος τοῦ θαυμασίου ἀγάλματος τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ ἀρίστου τούτου προῖόντος τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας, ὅπερ ἀνευρεθὲν ἠκρωτηριασμένον ἄνευ χειρῶν, τῷ 1820 ἐν τῇ νήσῳ